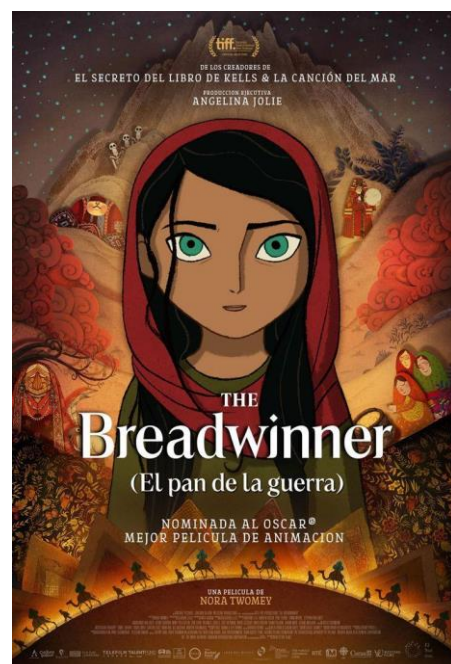

THE BREADWINNER

EL PAN DE LA GUERRA

Proposta didàctica de Ramon Breu

SINOPSI

La Parvana és una nena afganesa que viu a Kabul sota el règim talibà. El seu pare és detingut injustament i la seva família es queda sense recursos per tirar endavant. Les dones tenen prohibit guanyar diners, i la Parvana, com milers de noies afganeses, es veu obligada a fer-se passar per un noi per tal d'ajudar la seva família (se les anomena bachaposh: 'vestida de noi').

El film és una adaptació de la novel·la de l'escriptora i activista Deborah Ellis, que denuncia la barbàrie a què viuen sotmeses les nenes afganeses. Ens parla dels drets de les dones però també de la solidaritat i dels vincles que es creen quan el fanatisme s'imposa.

FITXA DE LA PEL·LÍCULA

Títol original: *The Breadwinner* - Animació -

Any: 2017

País: Irlanda

Durada: 93 minuts

Direcció: Nora Twomey

Guió: Anita Doron, Deborah Ellis basat en la novel·la de Deborah Ellis

Producció: Cartoon Saloon, Aircraft Pictures, Gaia Entertainment (Angelina Jolie, Tom Moore).

Música: Jeff Danna, Mychael Danna.

PANTALLA D'ACTIVITATS

1. Escriviu la sinopsi del film.
2. Com és la Parvana? I el seu pare? Descriviu la seva família, així com la casa, el barri i la ciutat, Kabul, on viuen.
3. Realitzeu un petit informe sobre la situació política de l'Afganistan des del darrer terç del segle XX fins ara, i situeu el període reflectit a la pel·lícula en què els talibans dominaven la capital, Kabul.
4. El pare de la Parvana parla, al principi de la pel·lícula, del paixtu i del farsi. Investigueu què són.
5. Què vol dir que l'Afganistan sigui “un camí cap a tot arreu”?
6. Com interpreteu que els contes tinguin tan de protagonisme a *The Breadwinner* ?
7. El jove talibà Idrees acusa al pare de la Parvana de que quan era professor els havia ensenyat *una pila de coses inútils*. A què creieu que es refereix?
8. Quina concepció tenen de la dona els talibans i el fanatisme islàmic? Què es pretén quan s'imposa el burca a les dones?
9. Els talibans tampoc permeten les fotografies. Quin sentit simbòlic té el fet que trenquin en bocins la fotografia del pare?
10. En alguns moments de la pel·lícula es parla de les mines antipersona que van matar molts nens a les guerres d'Afganistan. Investigueu aquesta qüestió.
11. Escriviu una continuació de la història en què la Parvana i la Shauzia (Delowar) aconseguen fer realitat el seu somni.

TRÀVELING DE LECTURES

DONES SENSE CARA I SENSE NOM A L'AFGANISTAN

La botiga de burques de Hasmatul-lah Azizi és una de les poquíssimes que continuen obertes a Kabul. És al mercat de Mandawi, al costat del riu que creua la ciutat. Hi ha altres comerços a la capital afganesa que venen burques, però també tenen altres tipus d'articles, com sabates, maletes i bosses. En canvi, el Hasmatul-lah ven únicament i exclusivament burques, i assegura que el negoci li va bé. El burca és una peça tradicional de l'Afganistan, que les dones ja vestien al país abans que els talibans arribessin al poder el 1996 i n'establissin l'ús obligatori. Per això el burca es va convertir aleshores en el símbol de la repressió contra les dones a l'Afganistan. Actualment, moltes continuen portant burca, sobretot fora de Kabul, però és difícil trobar-ne alguna que se'n queixi. Ben al contrari, l'ús del burca està totalment normalitzat.

A més, la invisibilitat de la dona a la societat afganesa va molt més enllà d'una simple peça de vestir: fins ara a l'Afganistan el nom de la mare no apareixia a les partides de naixement, només el del pare; tampoc s'inclou el de la núvia en les invitacions de noces, i el nom de la dona ni tan sols es posa a la seva tomba quan es mor. #OnÉsElMeuNom és el hashtag d'una campanya a les xarxes socials impulsada el 2017 per un grup d'activistes afganeses, Dokhtaran-e Rabia [Filles de Rabia], amb l'objectiu de reivindicar la identitat de les dones a l'Afganistan. Dos anys després, el nom de les dones continua sense aparèixer enlloc. "M'estreny massa el cap. Necessito que sigui més grossa", diu una dona a la botiga del Hasmatul-lah després d'emprovar-se un burca.

Perquè hi ha diferents talles de burca, encara que ens sembli increïble a Occident. La seva amplada i longitud i la mida del perímetre del cap poden variar. Fins i tot a les botigues de burques hi sol haver un emprorador perquè la clienta pugui comprovar si la peça li escau. "Fa quaranta anys que la meva família es dedica a la venda de burques", afirma el Hasmatul-lah. El seu avi va ser qui va obrir la botiga a Kabul, després en va agafar les regnes el pare i ara ell confia que el seu fill mantingui el negoci. Perquè les vendes es mantenen. "Mentre hi hagi inseguretats a l'Afganistan, les dones portaran burca", comenta. De fet, aquesta peça de vestir s'ha convertit gairebé en una arma de protecció en un país on hi ha una total impunitat. La majoria de les dones el porten perquè se senten més segures, perquè els cobreix tot el cos i no marca les formes, i es poden moure pel carrer sense que ningú les reconegui.

L'única cosa que ha canviat aquests últims quaranta anys en el negoci del burca a Kabul és que ara la majoria es fabriquen a la Xina, segons explica el Hasmatul-lah. A l'Afganistan només s'hi fan els acabats finals. A part d'això, tot continua igual. De la mateixa manera que també continua igual la tradició afganesa de presentar sempre les dones com a "filles de", "mares de" o "esposes" d'un home, esclar. Elles no tenen identitat per si soles, i el seu nom mai s'esmenta. Per exemple, el seu nom no apareix a les invitacions de casament encara que ella sigui qui contrau matrimoni, ni a les làpides del cementiri encara que es tracti de la seva pròpia tomba, ni tan sols a les partides de naixement dels

seus fills i filles. Només hi apareix el nom del pare. “Des de fa poc més d’un any hem canviat el procediment i també indiquem el nom de la mare”, assegura Ghazalan Koofi, responsable del registre de naixements del govern afganès. No obstant això, el problema ara és que una bona part de la població continua sense registrar els seus fills i filles quan neixen. Hi ha una llei que els obliga a fer-ho abans dels tres mesos del nadó, però l’incompliment no té cap conseqüència penal. Actualment només es registren el 42% dels naixements a l’Afganistan, segons Koofi. Sobre la resta, no es té constància ni de quan van néixer ni on.

Mònica Bernabé “Dones sense cara i sense nom a l’Afganistan” Diari Ara. 27-9-2019.

Activitats

1. Per què creieu que hi ha tantes dones a l’Afganistan que porten burca tot i no sent obligatori com en el temps que apareix a la pel·lícula?
2. Des d’Occident què es podria fer per col·laborar a revertir la invisibilitat de la dona afganesa?
3. Quins problemes poden aparèixer al no registrar els nens i nenes que neixen?

NAJAT EL HACHMI: EL FEMINISME ISLÀMIC NO EXISTEIX, ÉS UN OXÍMORON

L’any 2008 una jove i desconeguda escriptora de Vic nascuda al Marroc guanyava el Premi Ramon Llull amb *L’últim patriarca*, una novel·la en la qual la filla d’un immigrant marroquí decideix trencar amb les seves tradicions d’origen i adaptar-se als valors de la societat en què vivia. Des d’aleshores Najat El Hachmi no ha parat d’escriure llibres, de sumar premis i d’expressar sense pèls a la llengua com veu les coses, tal com es demostra a *Sempre han parlat per nosaltres* (Edicions 62, 2019), un assaig sobre feminisme i identitat de gènere al s. XXI publicat fa un any i en el qual l’escriptora catalana d’arrels marroquines posa de manifest aquesta voluntat de dir el que pensa sense tabús. Hem parlat amb ella després que el passat dijous exposés les línies mestres del llibre.

Afirmes que el paper de les dones musulmanes a casa nostra està patint una involució. Per què?

Mira, quan de jove denunciava el masclisme que existeix a l’islam, hi havia moltes coses que aleshores no em trobava i que ara, en canvi, me les trobo a tot arreu. La més alarmant és la constant presència als mitjans de tota una sèrie de missatges que el que ens venen a dir és que, en realitat, l’islam no és masclista i que la situació de la dona islàmica té a veure amb una tergiversació impossible de comprendre per algú extern al món islàmic. És fals, però. El que fan és negar el nostre malestar, i allà on abans teníem dones explicant la violència que patien quan decidien enfrontar-se a les seves famílies o als valors imperatius de la religió, ara tenim dones explicant que els passa pel fet de portar mocador.

S'ha desplaçat el focus.

Exacte, i en comptes d'enfocar a la discriminació que patim les dones per part de la família, pel poder de la religió i per aquest entramat que en nom de la moral considera que hem d'ocupar un lloc de 2a, l'hem desplaçat cap al fet que hi hagi dones que visquin discriminades pel fet de dur mocador, ja sigui *hijab*, *amira* o *xador*. De fet, el problema no acaba aquí, i és que d'un temps ençà aquests discursos han aconseguit negar-nos el pes patriarcal i masclista que conté una peça com el *hijab*.

Quantes dones musulmanes creus que són conscients d'això?

Per activa i per passiva se'ns està dient que dur mocador és una opció personal i prou, però és mentida, ja que en realitat el que determina si una dona musulmana va o no va amb el cap tapat no és una decisió personal.

És una imposició cultural.

Severa i violenta, ja que en realitat la violència sobre les dones musulmanes o d'origen musulmà a casa nostra és brutal, ja que no poden triar què fer o deixar de fer. Jo tinc una sensació de traïció, ja que davant d'aquest patiment concret que té a veure amb tantes dones no hi ha cap mena de preocupació, sinó indiferència o fins i tot complicitat. I és que en el moment en què deixes penetrar als mitjans i a l'opinió pública discursos que el que fan és relativitzar el que està provocant la religió, estàs sent còmplice d'aquesta violència.

Al llibre resumeixes en una frase quin és el significat real d'aquest símbol: tapar les dones perquè l'home no és responsable del que fa. Esfereïdor.

Se'ns diu que l'home no pot controlar els seus instints i que, per tant, som nosaltres les que hem de cobrir-nos la cara i fer-nos responsables de la seva manera d'actuar.

Aquesta idea de fons, tan clàssica i sexista, també hi és en la religió catòlica, no?

Aquesta idea que les dones ens hem de tapar per evitar el caos a l'espai públic és increïblement discriminatòria, per això m'entristeix tant que quan es parla del mocador islàmic ningú aixequi la veu per recordar-ne el significat real. Callant estem encobrint els botxins.

Al llibre parles també de com el fonamentalisme islàmic pretén fer retrocedir els musulmans i fer-los viure com antigament, i de com això afecta el paper de la dona.

Com ja he dit, l'islam sempre ha estat una religió masclista, però és que els fonamentalistes acabaran aconseguint que l'islam que practicava la meua àvia a un poble minúscul del nord del Marroc fa seixanta anys sigui més modern que l'islam actual.

Tots hem vist fotos de dones islàmiques als anys seixanta, sense vel, amb professions liberals, amb accés a la universitat...

Són les dones que ara passegen pel carrer sense mocador, però amb por. I sobretot, amb la filla al costat passejant amb el *hijab* posat. Mira, quan després de la Primavera Àrab a Egipte els Germans Musulmans van accedir al poder, per primer cop la presentadora del telenotícies de la cadena estatal va aparèixer amb mocador, convertint-lo en un símbol de nou. Això ja parla per si sol.

És la mateixa estratègia que persegueix el fonamentalisme islàmic a Europa, doncs? Visibilitzar a partir del mocador.

El problema és que el fonamentalisme, més enllà de promoure l'ús del mocador per visibilitzar la presència musulmana a Europa, ha après a adaptar-se a l'entorn. Ara ja no calen imams fent discursos sobre res, perquè les xarxes socials són plenes de predicadors –molts cops, joveníssims- fent discursos brutalment masclistes però amb milers de likes.

Pep Antoni Roig. Entrevista a Najat El Hachmi a El Nacional.Cat. 20-5-2020.Adaptació de Cinescola.

Activitats

1. Què és un oxímoron?
2. Per Najat El Hachmi qui és veritable problema de les dones musulmanes?
3. Expliqueu aquesta frase: S'han de tapar les dones perquè l'home no és responsable del que fa.
4. Busqueu el significat de les paraules *hijab*, *amira* i *xador*.
5. Debateu a classe: El *hijab* com a símbol cultural o imposició masclista i patriarcal de l'islam?

CONTRACAMP: ASPECTES DIDÀCTICS PER AL PROFESSORAT

Elements de debat i relacions que es poden establir

- La situació de la dona als països islàmics.
- La història recent de l'Afganistan.
- Els talibans.
- Conseqüències del poder patriarcal i masclista al món musulmà.
- Educació, cultura i fanatisme.
- El suport i la solidaritat davant les agressions a les dones.
- El cinema d'animació.

Objectius formatius

- Comprendre el film.
- Reflexionar sobre la situació de les dones en el món islàmic.
- Conscienciar sobre el masclisme i poder patriarcal.
- Conèixer i analitzar la situació de l'Afganistan.
- Observar actituds de solidaritat en conflictes i situacions d'injustícia i perill.

Criteris d'avaluació

- Visionat atent, correcte i respectuós del film.
- Respondre adequadament a les qüestions de comprensió i de llenguatge cinematogràfic de forma reflexiva i interessada.
- Capacitat per relacionar i entendre les diferents problemàtiques socials i polítiques plantejades en el film.
- Identificar els temes i subtemes del film.
- Lectura dels textos de la proposta didàctica i realització adequada de les activitats.
- Participació activa en els debats que es puguin suscitar.
- Expressió escrita i oral correcta de les feines proposades.